

היום נלמד בעזרת ה':

חולין דף יב

א"ר נחמן אמר רב - ראה אחד ששחט: ראה אדם אחד ששחט בהמה. אם ראה אותו מתחילת השחיטה ועד סוף השחיטה, מותר לו לאכול משחיטתו. ואם לאו, אסור לו לאכול משחיטתו.

קושיא: היכי דמי: איך מדובר? אם הוא יודע שהאיש הזה בקיא בהלכות שחיטה, מדוע הוא צריך לראות אותו? ואם הוא יודע שהאיש הזה אינו יודע את הלכות שחיטה, פשיטא שרק אם הוא ראה אותו מהתחלה עד הסוף השחיטה כשרה, ואם לא ראה היא פסולה.

ואלא דלא ידע אי גמיר אי לא גמיר: ואם מדובר שהוא לא יודע האם האיש הזה למד הלכות שחיטה או לא, עדיין מדוע הוא צריך לראות אותו? הרי הולכים אחר הרוב ו'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן' (- רוב השוחטים בקיאים בהלכות). כדלהלן.

מי לא תניא: האם לא כתוב בכרייתא שאם אדם מצא תרנגולת שחוטה בשוק, והוא לא יודע מי שחט אותה. או שאמר לשליח שלו (הבקיא בהלכות שחיטה) צא ושחוט לי תרנגול, והלך בעל הבית ומצא תרנגול שחוט, והוא לא יודע האם השליח שחט אותו או מישהו אחר שחט אותו (והוא לא בקיא בהלכות שחיטה). הדין הוא שהתרנגול מותר באכילה, כי חזקה שהוא שחוט כהלכה. והיינו משום שאנו אומרים 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'. וכך גם כאן עלינו להכשיר בגלל רוב מצויין וכו'.

תירוץ: לעולם דידיע וכו': מדובר שהוא יודע שהאיש הזה לא למד הלכות שחיטה, אמנם האיש הזה שחט לפנינו סימן אחד של הבהמה כהלכה. היה מקום לומר שאם הוא שחט את הסימן הזה כהלכה, אין צורך לראות איך הוא שוחט את הסימן השני, כי בודאי גם אותו הוא שחט כהלכה. קמ"ל שרק את הסימן הראשון הזדמן לו לשחוט כראוי, אבל את הסימן השני יש לחשוש שהוא שחה או דרס אותו.

*

בעא מיניה רב דימי בר יוסף מרב נחמן: האומר לשלוחו צא ושחוט לי עוף, והלך בעל הבית ומצא את העוף שחוט, ואינו יודע מי שחט, מה הדין? אמר לו רב נחמן - חזקה שהוא שחוט כהלכה.

המשיך רב דימי ושאל - האומר לשלוחו צא ותרומה מהפרדס שלי, והלך בעל הבית ומצא שמישהו תרם ואינו יודע מי תרם, מה הדין? אמר ליה אין חזקה שהוא תרומה כהלכה.

רב דימי מקשה: מה נפשך! וכו': אם אנו אומרים 'חזקה שליח עושה שליחותו' דהיינו כל השליחים עושים את שליחותם כי הם הסכימו לעשות את השליחות והם אכן מבצעים אותה. אלא שאם כן אפילו בתרומה גם יש חזקה שהשליח עשה שליחותו והפרדס נתרם כהלכה. ואם 'אין חזקה שליח עושה שליחותו', אם כן אפילו בשחיטה היא צריכה להיות פסולה!

אמר ליה לכי תיכול עלה כורא דמלחא: אמר לו בבדיחות - בשכר שתשמש אותי ותמדוד לי 'כור' (= מידה מסויימת) של מלח, אני אומר לך את התשובה.

לעולם אין חזקה וכו': והתשובה היא שבאמת אין חזקה ששליח עושה שליחותו. אמנם בשחיטה אפילו אם איש אחר שמע את ציווי בעל הבית לשליח לשחוט, והלך הלה ושחט במקום השליח, השחיטה כשרה, כי 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'. אבל בתרומה יש לחשוש שאיש אחר שמע והלך ותרם במקום השליח, ותרומתו פסולה. כי הדין הוא שהתרומה שלא מדעת בעל הבית אין תרומתו תרומה.

*

לימא 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן' תנאי היא: לכאורה הדין הזה שנוי במחלוקת תנאים.

דתניא. הרי שאבדו לו גדיין ותרנגוליו, והלך ומצאן שחוטים. רבי יהודה אוסר, רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר.

אמר רבי - נראין דברי רבי יהודה שמצאן באשפה, ודברי רבי חנינא בנו של ר' יוסי הגלילי שמצאן בבית: נראה לאסור כשמצאם באשפה כי הדרך היא לזרוק את הנבלות לאשפה, אבל נראה להתיר כשמצא אותם בתוך בית.

מדברי רבי עולה, שלדעת רבי יהודה (האוסר), אסור אפילו אם מצאן בתוך בית. ואילו לדעת רבי חנינא (המתיר), מותר אפילו אם מצאם באשפה. רק שכאן נראים דבריו של זה וכאן נראים דבריו של זה.

מאי לאו בהא קמפילגי: ולכאורה המחלוקת היא האם אנו אומרים 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'. לדעת רבי חנינא אומרים, ולדעת רבי יהודה לא אומרים.

דחיייה: אמר רב נחמן בר יצחק: לא, לכולי עלמא 'רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן'. ואם הוא נמצא בתוך הבית, לכו"ע אין מחלוקת שהבשר מותר. ואם הוא נמצא באשפה שבשוק, לכולי עלמא אין מחלוקת שהבשר אסור כי בודאי הוא נבלה. וכל המחלוקת כשהוא נמצא באשפה שבבית. לדעת רבי יהודה אדם עשוי להטיל את נבלתו באשפה שבבית, ולכן יש לחשוש שהגדי לא נשחט כראוי ומשום כך זרקו אותו לאשפה, ולדעת רבי חנינא אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית (בגלל הסירחון), אלא הבשר נשחט כהלכה וחיה גררה את הגדי או התרנגול אל האשפה. (מאירי).

הגמרא חוזרת לדברי רבי:

אמר מר - אמר רבי 'נראין דברי רבי יהודה שמצאן באשפה'. שאלה: מאי אשפה וכו': באיזו אשפה מדובר? אם מדובר באשפה שבשוק, הרי אמרת (רב נחמן בר יצחק אמר) שלכו"ע הוא אסור, ולא רק לדעת רבי יהודה. אלא בהכרח מדובר באשפה שבבית.

אימא סיפא: אמנם ממשיך רבי ואומר 'ודברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי שמצאן בבית'. באיזה 'בית' מדובר? אם מדובר ב'בית ממש' הרי אמרת (רב נחמן בר יצחק אמר) שלכו"ע הוא מותר. אלא בהכרח שמדובר באשפה שבבית. ואם כן קשה סתירה מדברי רבי על דברי רבי. כי כשאמר 'נראין דברי רבי יהודה שמצאן באשפה' היינו שאם נמצאו באשפה שבבית הם אסורים, וכשהמשיך ואמר 'ודברי

רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי שמצאן בבית' היינו שאם נמצאו באשפה שבבית הם מותרים!

תירוץ: הכי קאמר: רבי לא מתכוון לומר מה נראה לפסוק להלכה. אלא הוא בא לבאר את המחלוקת. והיינו שנראים דברי רבי יהודה לרבי חנינא באשפה שבשוק, כי רבי חנינא לא חולק עליו באשפה שבשוק ולכו"ע הבשר שם הוא נבלה. אלא כל המחלוקת שלהם היא באשפה שבבית (👁️ המילים 'ונראין כו' נמחקות).

למדנו במשנה - חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן:

שמא קלקלו לא קתני אלא שמא יקלקלו: למרות שהמשנה מדברת במקרה של בדיעבד ('ושחיטתן כשרה [- בדיעבד] חוץ מחרש שוטה וקטן'), בכל אופן לא כתוב שמא החרש שוטה וקטן 'יקלקלו' בשחיטתן בלשון עבר, אלא שמא 'יקלקלו' בלשון עתיד. כי הם מועדים לקלקל את השחיטה. ומכאן לומד רבא שאין מוסרים להם לכתחלה לשחוט, אפילו בהמת חולין (שאינה קודשים), ואפילו אם מישוהו עומד על גבם ומסתכל.

למדנו במשנה - וכולן ששחטו ואחרים רואים אותם שחיטתן כשרה:

מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה? מיהו התנא הזה הסובר שלא צריך כוונה לשחיטה, אלא רק שהשחיטה תתבצע כהלכתה? שהרי חרש שוטה וקטן אינם יודעים לכוון את דעתם, ובכל אופן אם אחרים ראו שהם שחטו כהלכה שחיטתן כשרה. אמר רבא - זהו רבי נתן, כדלהלן.

דתני אושעיא 'זעירא דמן חבריא': - הקטן מבני הישיבה. אם זרק סכין כדי לנעוץ אותה בכותל, והלכה הסכין ותוך כדי מעופתה שחטתה בהמה כדרכה. רבי נתן מכשיר וחכמים פוסלין.

הוא תני לה והוא אמר לה: רבי אושעיא עצמו שהביא את הברייתא הזו אמר גם שהלכה כרבי נתן.

קושיא: והא בעינן מוליך ומביא: הרי צריך לעשות את השחיטה עם הסכין בהולכה והבאה (תנועת הלך וחזור). תירוץ: **שהלכה ובאה כדרכה:** מדובר שהסכין נתקעה בקיר וחזרה אחורה, והיינו שכאשר היא עפה קדימה היא חתכה פעם אחת בהולכה, וכשהיא חזרה אחורה היא חתכה פעם שניה בהבאה.